

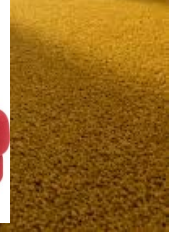
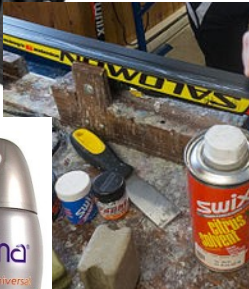
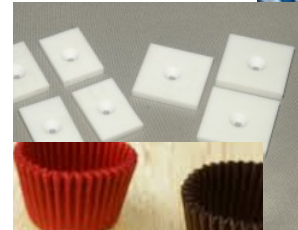
Hoe veilig is Dordrecht m.b.t. het PFAS risico?

Vragen omtrent Risico's van PFAS

- Bronnen voor opname PFAS
  - Gehalten in bloed en moedermelk
  - Gehalten in grond
  - Woningbouw
  - Consumptie
-
- *PFAS is een groep van zeer zorgwekkende stoffen waarvoor de EFSA twee jaar geleden veel strengere richtlijnen heeft vastgesteld*

Toepassingen van Perfluorinated Alkyl Substances

Blootstelling

Gebruik van 0.5 g waterproof lipstick per dag leidt tot 1.2 -2.5 x de max. opname

Toxische Effecten van PFOA

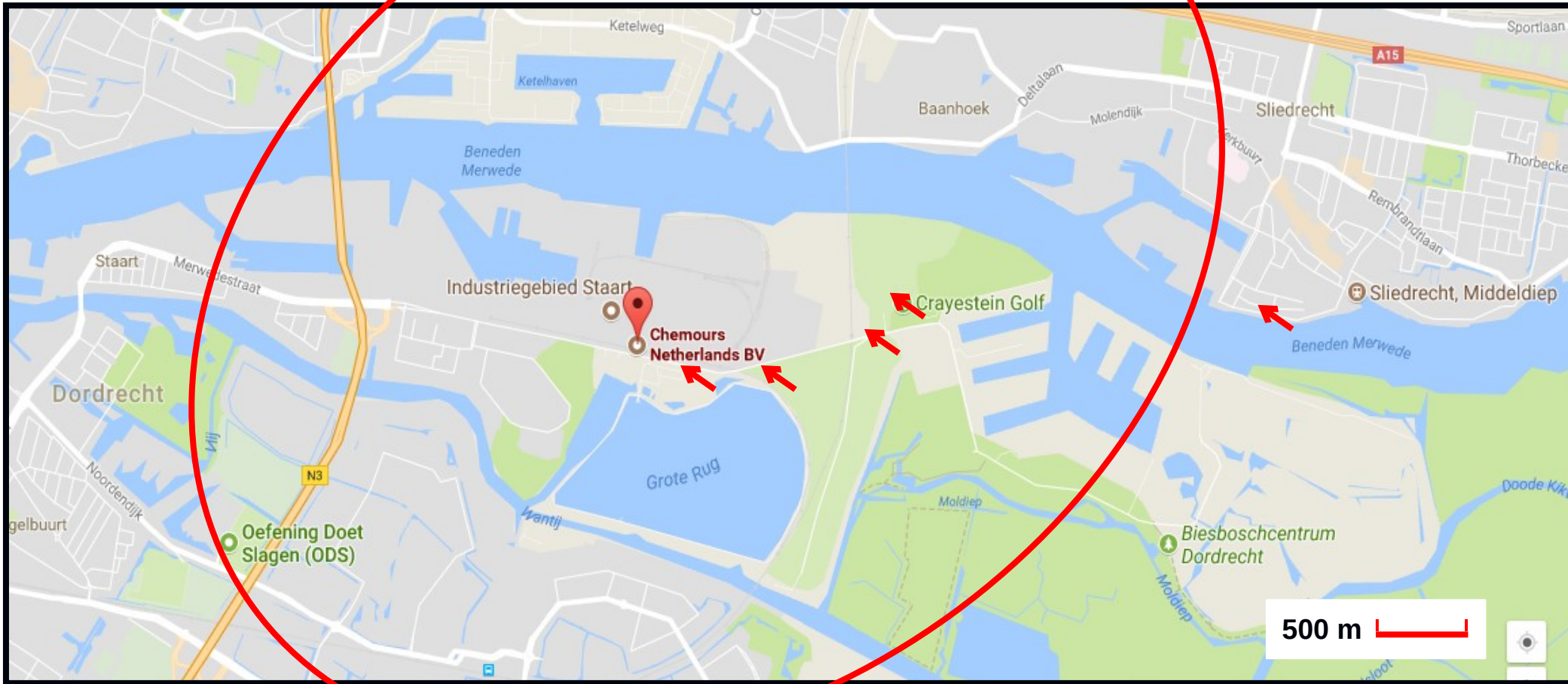
- Nierkanker
- Teelbalkanker
- Schildklier effecten
- Verhoogd cholesterol
- Effecten rond de zwangerschap
- Darmontstekingen

Immuun system

Nieuwe richtlijn EFSA: 4.4 ng/kg bw per week

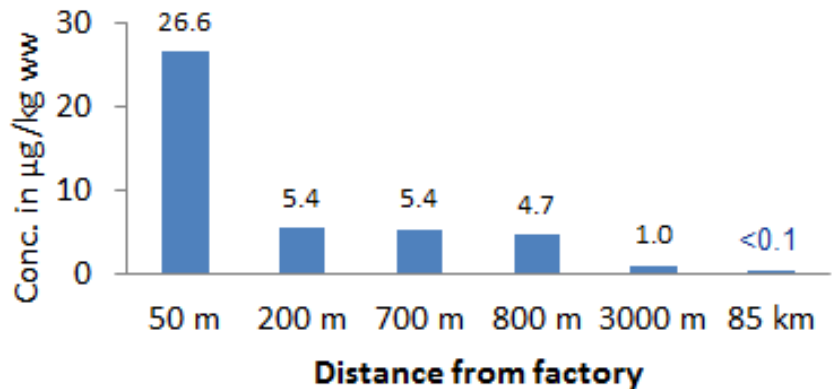

'Risicogebied'

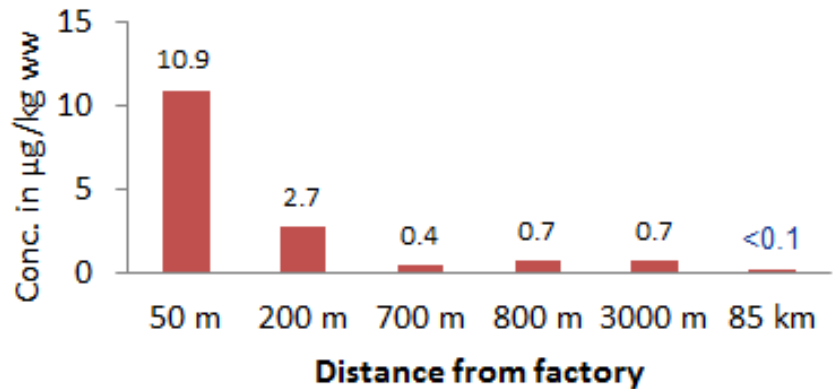

Resultaten 2016 onderzoek

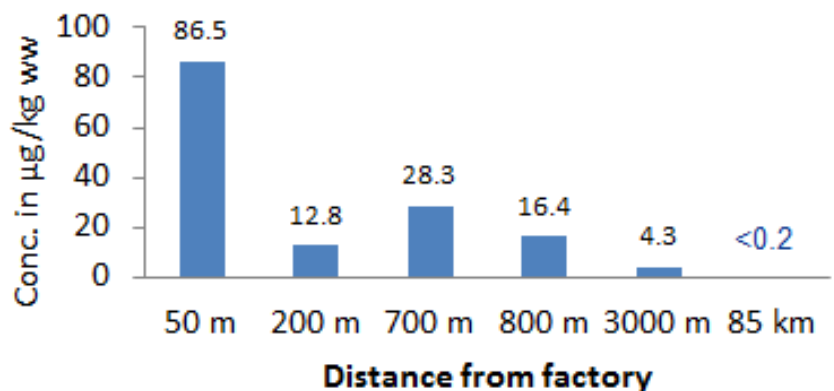
GenX in grass

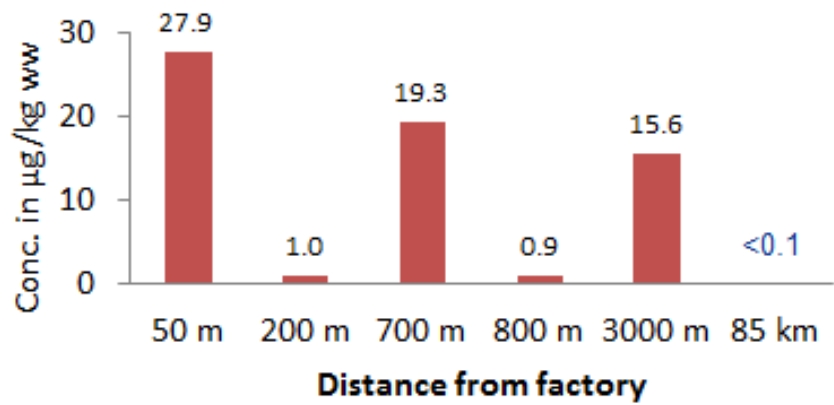
PFOA in grass

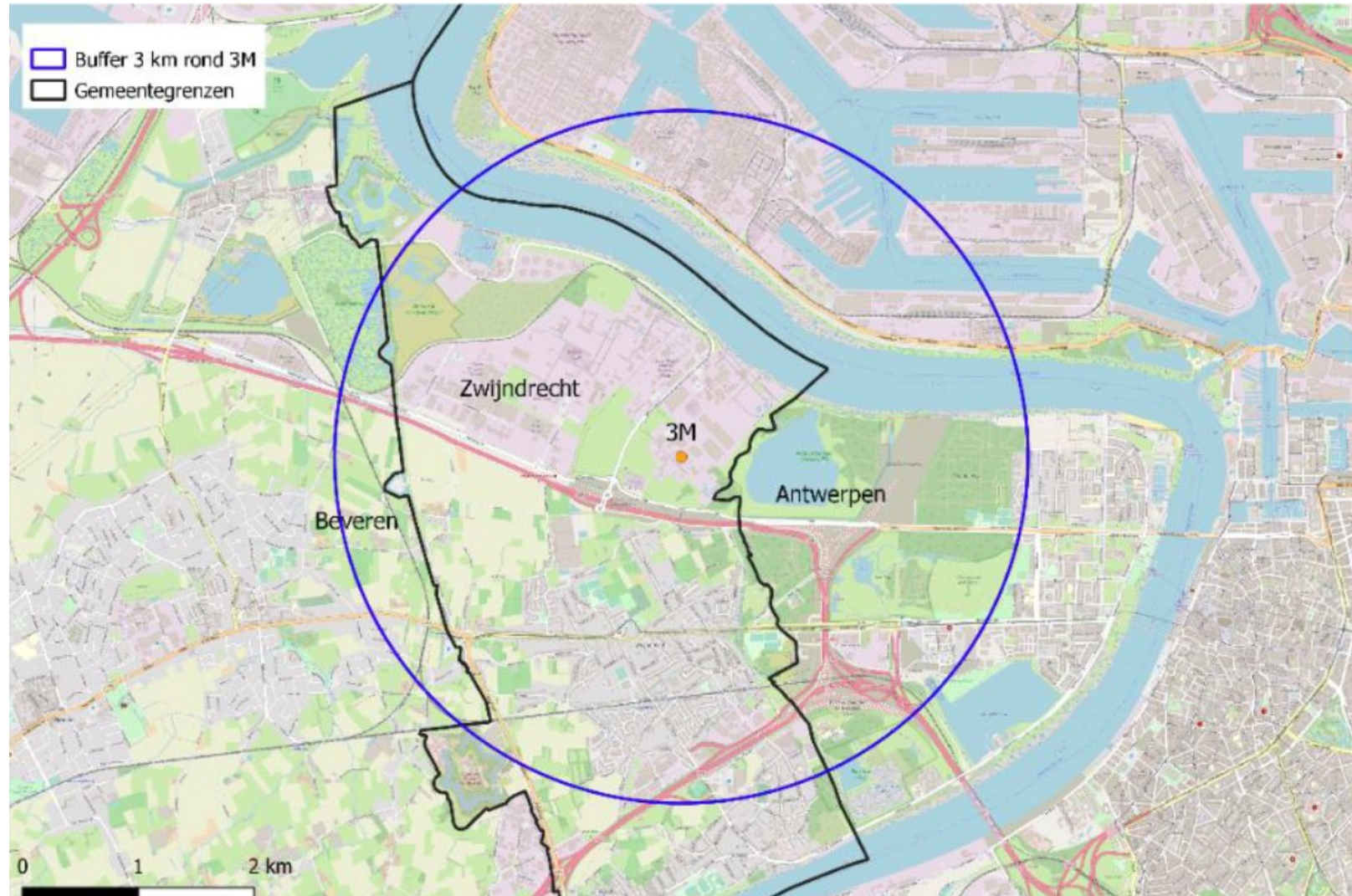
GenX in leaves

PFOA in leaves

3M in Zwijndrecht/Antwerpen

PFAS in bloed Antwerpen en Dordrecht

Human serum	PFOS mean (µg/L)	PFOS max. (µg/L)	PFOA mean (µg/L)	PFOA max. (µg/L)	Safe level (µg/L) (EFSA)
Inwoners Antwerpen (< 1 km van 3M)	410	1100			2
Arbeiders 3M	900	6000			2
Inwoners Dordrecht (< 2 km van Chemours)			74	147	2
Arbeiders DuPont			220	11387	2

- Moedermelk Dordrecht: 38-90 ng/L

Woningbouw

- Wat is nu de norm: handelingskader of INEV?
- Belangrijk: spelende kinderen
- In Zwijndrecht, België: 14.4 ug/kg

Handelingskader

Categorie	Toepassingsituatie	Toepassingswaarde ($\mu\text{g}/\text{kg d.s.}$) (4) (5)	
Op de landbodem			
4.1	Grond en baggerspecie toepassen boven grondwaterniveau ⁽¹⁾		
	Bodemkwaliteitsklasse	Bodemfunctieklaas	
	wonen of industrie	wonen of industrie	PFOS = 3 PFOA = 7 GenX = 3 Andere PFAS = 3
	landbouw/natuur	wonen of industrie	PFAS = 0,8 PFOS = 0,9
	Landbouw/natuur, wonen of industrie	landbouw/natuur	PFAS = 0,8 PFOS = 0,9
4.2	Baggerspecie toepassen boven grondwaterniveau ⁽¹⁾ , als bedoeld in artikel 35, onder f, BBK (verspreiden van baggerspecie op aangrenzend perceel of weilanddepot)	PFOS = 3 PFOA = 7 GenX = 3 Andere PFAS = 3	
4.3	Grond en baggerspecie grootschalig toepassen boven grondwaterniveau ⁽¹⁾	PFOS = 3 PFOA = 7 GenX = 3 Andere PFAS = 3	
4.4	Grond en baggerspecie toepassen in grondwaterbeschermingsgebieden	Bepalingsgrens = 0,1	
4.5	Grond en baggerspecie toepassen onder grondwaterniveau ⁽²⁾ , met inbegrip van grootschalige toepassing	PFAS = 0,8 PFOS = 0,9	

Criteria Antwerpen (Zwijndrecht/Oosterweel traject)

Samenvattend doet de Commissie volgende aanbevelingen voor het hergebruik van bodemmaterialen:

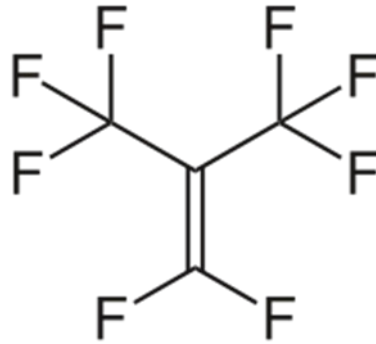
- Algemeen: Alle zoneringscriteria worden uitgedrukt in som PFAS (zowel de kwantitatieve als indicatieve parameters) tenzij anders vermeld

- o **<3 µg/kg ds PFOS, <3 µg/kg ds PFOA en <8 µg/kg ds som PFAS: vrij hergebruik**
- o **>3 µg/kg ds en <14,4 µg/kg ds: hergebruik in zones met zelfde kwaliteit zonder gebruiksbeperkingen**
- o **>14,4 µg/kg ds en <47 µg/kg ds: hergebruik in zones waar actief recreatief gebruik op niet-verharde bodem vermeden worden en toegang ontmoedigd wordt**
- o **>47 µg/kg ds: deze bodemmaterialen worden bij voorkeur verzameld in één bouwwerk op de terreinen van 3M en voorzien van boven- en onderafdek, inclusief monitoring grondwater**
- o >1000µg/kg ds: deze bodemmaterialen worden afgevoerd voor eindverwerking

INEV

“Interventiewaarden zijn normen die gebruikt worden voor de beoordeling van gevallen van ernstige bodemverontreiniging. Is er sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging, dan dient met een locatie-specifieke risicobeoordeling bekeken te worden of beheers- of saneringsmaatregelen nodig zijn”

Perfluoro iso-buteen

- PFIB is een strijdgas, dat mag door niemand worden gebruikt
- PFIB is 10 maal giftiger dan fosgeen
- Chemours had/heeft een emissie van max. 48 kg/jaar

Kunt u nog eieren eten?

- **Vlaanderen**: Vrije uitloop eieren: max. 1.89 ug/kg, gem. 1 ug/kg
- EFSA richtlijn: Max. 4.4 ng/kg lw /wk
- Ei = 50 g, persoon 70 kg, □ max. opname 0.3 ug/ wk of 6 eieren
- Maar veel opname van andere bronnen, misschien 1 ei per wk?
- Geldt niet voor legbatterijkippen